

3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Vesijohdot. Vesijohdon laskemiseksi Turuntiehen Honka- ja Valpurinten välille rahatoimikamari myönsi¹⁾ luvussa Vesijohtolaitos olevista käyttövaroistaan 75,000 markkaa, ja vesijohdonlaskemiseksi Turuntiehen Valpurin- ja Kuusiteiden välille osoitettiin²⁾ 40,000 markkaa, siitä 19,795: 60 markkaa edellä mainituista varoista ja loput kamarin yleisistä käyttövaroista. Edelleen kamari päätti³⁾, että Munkkisaaren vesijohto oli uusittava enintään 50,000 markan kustannuksin, jotka suoritettaisiin luvussa Vesijohtolaitos olevista kamarin käyttövaroista, sekä että Mustikkamaan vesijohto korjattaisiin 6,751: 50 markan kustannuksin, jotka suoritettaisiin sekalaisten menojen pääluokan kohdalle merkityistä samoista varoista.

Koska valtionviranomaiset eivät olleet hyväksyneet Sörnäisten niemekkeelle rakennettavan vesijohdon vetämistä suunnitelman mukaisesti Sörnäisten keskusvankilan alueen läpi, rahatoimikamari määräsi⁴⁾, että johto oli vedettävä Pääskylänkadun alitse.

Kaasujohdot. Luvussa Kaasulaitos olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi⁵⁾ 57,000 markan suuruisen määrärahan kaasujohtojen laskemiseksi Lintulahdenkatuun.

Puhelinkaapelin vetäminen Korkeasaaren. Uusien puhelimien ja puhelinmaksujen määrärahasta rahatoimikamari osoitti⁶⁾ 19,800 markkaa uuden puhelinkaapelin vetämiseksi Korkeasaaren.

Ruumiskarin johtoloisto. Rakennuskonttorin satamaosasto oikeutettiin⁷⁾ luovuttamaan merenkulkuhallitukselle Ruumiskarin johtoloiston siirtämiseen tarvittavat louhoskivet.

Lapinniemiellä olevat raiteet. Rahatoimikamari päätti⁸⁾ nimittää Lapinniemen yli Salmisaaren vievät raiteet Salmisaarenraiteiksi.

Laivasillan aitaaminen. Kansanpuistojen valvojan esityksestä rahatoimikamari päätti⁹⁾ osoittaa pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä käyttövaroistaan 5,000 markkaa aitauksen rakentamiseksi Vilhonvuorenkadun varrella olevan laivasillan ympärille sikäläisen lippujenmyynnin helpottamiseksi.

Johtojen y. m. s. laskeminen kaupungin katuihin. Sen johdosta, että asianomaiset lukuisia kertoja olivat rikkoneet määräyksiä siitä, mitä on otettava huomioon suoritettaessa kaivuutöitä kaupungin kaduilla, rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ kehoittaa kaupungin teknillisten laitosten hallitusta sekä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön ja Helsingin puhelinyhdistyksen johtokuntia tarkasti noudattamaan niitä ohjeita¹¹⁾, jotka kaupunginvaltuusto vuonna 1915 oli vahvistanut noudatettaviksi johtoja kaupungin katuihin laskettaessa tai niiden päällitse teetettäessä, erittäin viitaten mainittujen ohjeiden 7 §:ään, jonka mukaan kaikki laitokset ja viranomaiset tai yksityiset yritykset, jotka toimittivat johtojen sijoittamista kaupungin katuihin, olivat velvolliset vuosittain antamaan rakennuskonttoriin tarkat, mittakaavaan 1:500 laaditut yksityiskohtaiset piirustukset vuoden varrella lisäksi tulleista johdoista ja ennen huhtikuun loppua antamaan rakennuskonttoriin tiedon vuoden kuluessa

1) Rkmrin pöytäk. 19 p. helmik. 335 §. — 2) S:n 5 p. maalisk. 440 §. — 3) S:n 16 p. heinäk. 1,363 § ja 3 p. syysk. 1,532 §. — 4) S:n 13 p. syysk. 1,579 §. — 5) S:n 28 p. syysk. 1,699 §. — 6) Rkmrin jstn pöytäk. 11 p. huhtik. 4,283 § ja rkmrin pöytäk. 19 p. huhtik. 764 §. — 7) Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. marrask. 7,140 §. — 8) Rkmrin pöytäk. 19 p. marrask. 2,139 §. — 9) Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. heinäk. 5,628 §. — 10) Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,537 §. — 11) Ks. v:n 1915 kert. s. 44.

suoritettujen töittensä laajuudesta ja laadusta, minkä jälkeen konttorin tuli yksissä neuvoin asianomaisten kanssa laatia ohjelma, jonka kaupungin yleisten töiden hallitus tutki ja vahvisti noudatettavaksi huomioon ottaen määräyksen, että rahatoimikamarin asia oli määrätä, kumpi jalkakäytävä oli varattava sähkövoima- ja -valaistusjohtoja varten. Sitäpaitsi rahatoimikamari päätti ¹⁾ huomauttaa kaupungin laitoksille, että milloin mittauksia tai tutkimuksia oli suoritettava yksityisten omistamilla alueilla, asianomaisen alueen omistajalle hyvissä ajoin oli annettava tästä tieto, jotta hän voisi valvoa mahdollisia etujaan ja oikeuksiaan.

Kaupungin kaduilla olevat pylväät. Rahatoimikamari antoi ²⁾ kansialleen tehtäväksi määrätä värtivahduksen, jolla kaikki kaupungin maalla olevat sähkölaitoksen, kaasulaitoksen, Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön y. m. pylväät oli maalattava.

Sturenkadun silta. Kaupungin yleisten töiden hallitus tiedusteli, oliko Sturenkadun sillan rakennustyötä jatkettava näiden töiden edistyttyä niin pitkälle, että maatukien ja pilarien rakentamiseen voitiin ryhtyä, ja rahatoimikamari päätti ³⁾, että työtä oli jatkettava keskeytyksettä ja kustannukset suoritettava ennakkona kaupunginkassasta.

Korttelin n:o 331 läpi kulkeva kuja. Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu n:o 7:n ja Helsingin sokeainyhdistyksen anomuksesta rahatoimikamari päätti ⁴⁾ antaa rakennuskonttorille tehtäväksi viipymättä panettaa kuntoon XI kaupunginosan korttelin n:o 331 läpi vievän kujan tontin n:o 13 rajaan asti. Työn kustannuksista, 50,000 markasta, hakijat suorittaisivat kumpikin puolet. Edelleen kamari päätti, että kujan leventämiseksi tontista n:o 7 erotettaisiin 4.5 m leveä takapihana oleva alue ja tontista n:o 9 yhtä leveä alue sekä että kuja tontin n:o 9 koillisrajaa pitkin rakennettavan porttikäytävän tunnelin kautta päättyisi Pengerkatuun; tämä tunneli tehtäisiin 7 metrin levyiseksi ja kaupunki kustantaisi sen kuntoonpanemisen, mihin tarkoitukseen rahatoimikamari myönsi 30,000 markan määrärahan yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan. Kujan valaistuksen kaupunki niinkään kustantaisi, ja sähkölaitos sai tehtäväkseen järjestää valaistuslaitteet. Kujan kunnossa- ja puhtaanapidon suhteen oli noudatettava voimassa olevia määräyksiä myöskin mitä tuli tonttien n:ot 23, 25, 27 ja 29 osalle tuleviin kunnossa- ja puhtaanapitokustannuksiin. Tätä kysymystä käsiteltäessä ilmeni, että tontin n:o 23 omistaja oli ilman lupaa yhdistänyt takapihaansa ja aidannut osan kujan kuuluvasta maasta, minkä johdosta rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi heti poistaa aitauksen, minkä ohessa tontin omistajalta päätettiin vaatia vuokramaksu siltä ajalta, jonka hän oli käyttänyt aluetta. Edelleen kävi ilmi, että eräs tontilla n:o 31 oleva rakennus osaksi sijaitti Pengerkadun varrella olevan tontin n:o 13 alueella ilman että oli olemassa mitään sopimusta, joka olisi antanut siihen oikeuden. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettiin tehtäväksi selvittää tämä asia.

Erilaisia katutöitä. Yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti 327,000 markkaa Eduskunta- ja Ainonkatujen tasoittamista ⁵⁾, 32,000 markkaa Aurorankadun ja Turuntien kulmauksen pyöristämistä ⁶⁾ sekä 5,000 markkaa Lönnrotin- ja Fredrikinkatujen koilliskulmauksen ja Etel. Esplanaadikadun ja Kasarminkadun risteyksessä olevien kulmain pyöristämistä ⁷⁾ varten.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. syysk. 1,537 §. — ²⁾ S:n 15 p. lokak. 1,814 §. — ³⁾ S:n 18 p. kesäk. 1,252 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. lokak. 1,921 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. helmik. 324 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. heinäk. 1,375 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. lokak. 1,815 §.

Edelleen rahatoimikamari päätti ¹⁾, että Osakeyhtiö Tektor saisi kokeeksi päällystää colprov-asfaltilla osan Pohjoisrantaan Liisanpuistikon kohdalta, ja myönsi kustannusten peittämiseksi käyttövaroistaan 15,000 markkaa.

Jalkakäytävät. Rakennuskonttorille annettiin ²⁾ tehtäväksi sen jälkeen kun Hämeentien tontin n:o 21 edustalla olevaa jalkakäytävää ympäröivä aitaus oli poistettu, panna kuntoon ja päällystää asfaltilla mainittu jalkakäytävä. Kamari osoitti tähän tarkoitukseen 11,000 markkaa käyttövaroistaan yleisten töiden pääluokan kohdalta.

Edelleen rakennuskonttoria kehoitettiin ³⁾ samalla tavalla panemaan kuntoon Hämeentien tontin n:o 23 edustalla oleva jalkakäytävä, mihin tarkoitukseen edellä mainituista käyttövaroista myönnettiin 13,500 markan määräraha.

Osakeyhtiö Joutselan anomuksesta rahatoimikamari päätti ⁴⁾, että Kaisaniemenpuistoon Mikonkadun tontin n:o 10 (osoite n:o 22) rajaa pitkin rakennettavaksi suunniteltu jalkakäytävä siirrettäisiin kuuden metrin päähän tontin rajasta.

Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi 2,975: 80 markkaa Puutarhakadun tontin n:o 4 viereisen jalkakäytävän varustamiseen reunakivillä ⁵⁾ ja 40,000 markan määrärahan Arkadiankadun jalkakäytävän asfaltoimiseen Keskusosuusliike Hankkijan talon pohjoispuolelta ⁶⁾.

Kadun kunnossapito. Rahatoimikamari hyväksyi ⁷⁾ valtion ehdotuksen, joka koski kaupungille luovutettuja Kaivokadun tonttien n:ot 2 ja 4 osia ja jonka mukaan kaupunki omalla kustannuksellaan suorittaisi mainittujen tontinosien yhdistämisen Keskus- ja Mikonkatuihin sekä tässä yhteydessä tarpeellisen mainittujen katujen varrella olevien aitausten siirtämisen, jota vastoin valtio vastedes huolehtisi mainittujen kadunosien ja aitausten kunnossapidosta.

Vesialtaan siirtäminen. Rahatoimikamari osoitti ⁸⁾ käyttövaroistaan 2,000 markkaa Runeberginkadulla olevan hevosten juottoaltaan siirtämiseksi toiseen sopivampaan paikkaan ja antoi samalla vesijohtolaitokselle tehtäväksi ryhtyä tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Kadunpäällystysainetta koskeva päätös. Rahatoimikamarin kehoituksesta ⁹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitus oli laatinut mietinnön, joka koski kaupungin lähivuosina suoritettavia kadunpäällystystöitä. Mietintö päättyi seuraavaan ehdotukseen:

että nupukiviä olisi käytettävä raskasliikenteisillä kaduilla, satamain ja tavara-asemain seuduilla sekä kaupungista maaseudulle johtavilla pääväylillä;

että pikkunupukiviä jyrätyin sepelipohjin käytettäisiin kaduilla ja teillä, missä kaltevuus on suurempi kuin 1 : 15—1 : 20, sekä sellaisilla kaduilla ja teillä, missä ei ole paljon johtoja ja missä sellainen peite mahdollisesti saattaisi olla asfalttikatua taloudellisesti edullisempi ottamalla kuitenkin huomioon tärinä ja puhtaanapitoseikat;

että asfalttikatupeitetä, toistaiseksi asfalttibetonia (esim. »Amiesitea»), ryhdyttäisiin laajemmalti käyttämään katujen kunnostamiseen;

että kaupunki entistä enemmän ryhtyisi katuja kunnostamaan ja tekisi

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. syysk. 1,680 §. — ²⁾ S:n 4 p. kesäk. 1,112 §. — ³⁾ S:n 4 p. kesäk. 1,113 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. kesäk. 1,246 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. heinäk. 1,404 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. lokak. 1,744 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. helmik. 237 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. kesäk. 1,261 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. elok. v. 1928 1,394 §.

tämän järjestelmällisesti alkaen keskustasta ja jatkaen kaupungin laitaosia kohti.

Rahatoimikamari hyväksyi¹⁾ periaatteellisesti tämän ehdotuksen ja antoi hallitukselle tehtäväksi laatia ja antaa kamarille lähivuosina edellä mainitulla tavalla suoritettavien katurakennus- ja -korjaustöiden ohjelman sekä ehdottaa, mitä vuorojärjestystä ohjelmaa toteutettaessa oli noudatettava.

Katujen hiekoittaminen. Koska oli kuulunut valituksia siitä, että kaupungin kadut monin paikoin olivat sangen liukkaat, jopa liikenteelle vaaralliset, rahatoimikamari päätti²⁾ kehoittaa puhtaanapitolaitosta harkintansa mukaan toistaiseksi ja kunnes toisin päätettiin hiekoittamaan sekä kaupungin omia että yksityisten katuosuuksia ja jalkakäytäviä siellä, missä liukkaus vaikeutti liikennettä.

Sittemmin puhtaanapitohallitus anoi³⁾, että puhtaanapitolaitos vapautettaisiin mainitusta jalkakäytävään ylimääräisestä hiekoittamisesta, että poliisiviranomaisia kehoitettaisiin tehokkaasti valvomaan, että talonmistajat velvollisuutensa mukaisesti hiekoittivat kadut huolellisesti, sekä että kamari määräisi, mitkä kadut ja, ellei ensimmäistä pontta hyväksytty, mitkä jalkakäytävät ensi sijassa oli hiekoitettava. Tätä esitystä käsiteltäessä olivat puhtaanapitolaitoksen johtaja E. Rosenbröijer ja poliisimestarinapulainen K. Soinio asiantuntijoina saapuvilla. Tutustuttuaan katujen ja jalkakäytävään hiekoittamisesta vuodenvaihteen jälkeen saatuihin kokemuksiin kamari päätti⁴⁾, että kaupungin kustannuksella suoritettua ylimääräistä katujen ja jalkakäytävään hiekoittamista ei jatkettaisi ja että jalkakäytävään hiekoittaminen samoinkuin myös niiden puhtaana- ja kunnossapito sekä talvin että kesin jatkuvasti jäisi asianomaisten talonmistajien tehtäväksi. Katujen ajoratain hiekoittamisesta kamari päätti⁴⁾, että puhtaanapitolaitoksen jatkuvasti tuli kaupungin kustannuksella hiekoittaa mäet ja muut liikenteelle vaaralliset paikat, varsinkin liukkaan ja iljanteisen kelin aikana; hallituksen tuli tällöin toimia yksissä neuvoin kaupunginvaltuuston liikenteenjärjestelykomitean kanssa.

Teiden kunnossapito. Eräiden Herttoniemessä, Degerössä, Strömsissä ja Puodinkylässä asuvien henkilöiden anottua, että kaupunki ankarain lumisateitten jälkeen auraisi auki tien Kulosaaresta Degerön sillalle tai ainakin Osuusliike Elannon Herttoniemessä olevaan myymälään asti rahatoimikamari päätti⁵⁾ antaa puhtaanapitolaitokselle tehtäväksi vuonna 1929 koetteeksi pitää mainitun tien aurattuna, kuitenkin ainoastaan Kulosaaren ja omnibus-autolinjan Herttoniemessä olevan päätekohtan väliseltä osalta.

Tehdystä anomuksesta rahatoimikamari päätti⁶⁾ osoittaa käyttövaroistaan yleisten töiden pääluokan kohdalta 30,000 markkaa Kulosaaren ja Puodinkylän välisen tien Herttoniemen tilan maalla olevan, muuntaja-asemalle asti ulottuvan osan kuntoonpanemista ja tien muidenkin osien välttämättömmimpiä korjauksia varten.

Edelleen kamari päätti⁷⁾ käyttövaroistaan osoittaa 1,500 markkaa avustukseksi erään Tapaninkylän kylätien kuntoonpanoa varten.

Naurissaaren ja Kulosaaren tilan välisen tien oikaisemista ja leventämisestä varten kamari myönsi⁸⁾ 75,000 markan suuruisen määrärahan pääluokkaan Yleiset työt merkityistä käyttövaroistaan.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. kesäk. 1,165 §. — ²⁾ S:n 8 p. tammik. 51 §. — ³⁾ S:n 8 p. maalisk. 482 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. maalisk. 511 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. maalisk. 502 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. kesäk. 1,184 § ja 18 p. kesäk. 1,214 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. syysk. 1,691 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. lokak. 1,900 §.

Osakeyhtiö Marjanien huvilayhdyskunta anoi saada ryhtyä oikaisemaan ja leventämään sitä Herttoniemen tilan maiden halki vievää tietä, jota Kulosaaren ja Puodinkylän välinen liikenne käytti; saada sorata ja tasoittaa saman tien Herttoniemen muuntaja-asemalta Strömsin tilan rajalle asti; sekä saada tähän tarkoitukseen ottaa soraa Viikin ja Kulosaaren teiden risteyksessä olevasta hiekkakuopasta tai jostakin muusta lähellä olevasta paikasta.

Koska kyseisen hyvin huonossa kunnossa olevan tien parantaminen oli erittäin kiitettävä yritys, jonka toteuttaminen olisi kaupungillekin hyödyksi, rahatoimikamari päätti¹⁾ myöntyä anomukseen edellyttäen, että yhtiö sopi asiasta Herttoniemen tilan vuokraajan kanssa siinä tapauksessa, että tien rakentaminen oli haitallinen hänen viljelyksilleen, ja että soran otto tapahtui kaupunginagronoomin osoitusten mukaisesti ja hänen valvomanaan. Strömsin tien varrella olevat venäläisten vanhat patterikasat sai kuitenkin ilman muuta käyttää tien täyteaineeksi.

Leikkikentät, puistot ja istutukset. Rahatoimikamari päätti²⁾ kehoittaa kaikkia kaupungissa toimivia kouluja teroittamaan nuorisolle puistojen ja istutusten suojelemisen merkitystä.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen annettua kustannusarvion väli-aikaisten leikkikenttään järjestämisestä XIII kaupunginosan kortteliin n:o 430 rahatoimikamari myönsi³⁾ niistä varoista, jotka kaupunginvaltuusto oli antanut käytettäväksi hätäaputöiden järjestämiseen, 325,000 markan määrärahan suurimman suunnitellun leikkikentän tasoittamista varten.

Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti⁴⁾ 70,000 markkaa Hakasalmen- ja Hesperianpuistojen kuntoonsaattamiseksi.

Ruokamullan hankkimiseksi Heikinpuiston eteläosassa oleville puille sekä uusien puiden istuttamiseksi kuolleiden sijaan kamari osoitti⁵⁾ 24,400 markkaa talousarvion määrärahasta Puiden istuttaminen.

Samasta talousarvion määrärahasta kamari osoitti⁶⁾ 9,000 markkaa 18 lehtipuun istuttamiseksi Bulevardille sekä ruokamullan hankkimiseksi niille.

Rahatoimikamari päätti⁷⁾, että Uspenskin katedraalin istutuksia hoitamaan otettaisiin puistonvartija, ja siivoojatar ja myönsi heidän palkkaamiseksi kuluvaaksi vuodeksi käyttövaroistaan 6,000 markan määrärahan.

Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkohallintokunnan kanssa Johanneksenkirkon ja Kallion kirkon viereisten istutusten kunnossapidosta tehty sopimus⁸⁾ uudistettiin⁹⁾ kolmeksi vuodeksi lukien tammikuun 1 p:stä 1930 aikaisemmin voimassa olein ehdoin, kuitenkin sellaisin muutoksin, että mainittujen kirkkojen viereisten istutusten kunnossapidosta oli suoritettava kaupungille korvausta 32,000 markkaa ja Kallion kirkon viereisen puistikon vanhemman osan kunnossapidosta 8,000 markkaa.

Kaupungin mailla kasvavat puut. Rakennuskonttorin puisto-osastolle annettiin¹⁰⁾ tehtäväksi ryhtyä toimenpiteihin Lauttasaaren kansanpuistossa kasvavien puiden harventamiseksi.

Koska Vallilan ulkoilmateatterin alueella kasvavat puut uhkasivat surkastua, annettiin¹¹⁾ rakennuskonttorille tehtäväksi vedättää mainitulle

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. huhtik. 769 §. — ²⁾ S:n 7 p. toukok. 919 §. — ³⁾ S:n 18 p. tammik. 137 § ja 19 p. helmik. 332 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. elok. 1,438 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. syysk. 1,518 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. syysk. 1,519 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. heinäk. 1,324 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 187. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. lokak. 1,907 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28 p. kesäk. 5,483 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. heinäk. 5,487 §.

alueelle vähintään 100 kuormaa savea, multaa ja soraa. Tästä aiheutuvat kustannukset oli suoritettava metsien puhdistusmäärärahan varoilla.

Suomenlinnan puistikkojen puhtaanapilo. Suomenlinnan komendantti-virasto anoi, että kaupunki kesän aikana huolehtisi mainitun linnoituksen alueella olevien puistikkojen puhtaanapidosta, koska niiden pitäminen tyydyttävässä kunnossa aiheutti sotilasviranomaisille suuria vaikeuksia. Asiasa hankittiin lausunto rakennuskonttorilta, joka ilmoitti, että työhön tarvittaisiin 24 viikon ajaksi kaksi naista, joiden tulisi saada 560 markan viikkopalkka eli yhteensä 13,440 markkaa, minkä määrän rahatoimikamari päätti ¹⁾ osoittaa tarkoitukseen käyttövaroistaan.

Katuvalaistus. Rahatoimikamari päätti ²⁾, että katuvalaistus puoliyö-lampuin lopetettaisiin toukokuun 21 p:nä ja aloitettaisiin jälleen elokuun 1 p:nä sekä että kokoyölamppuvalaistuksen tuli olla keskeytettynä toukokuun 29 p:n ja heinäkuun 20 p:n välisenä aikana.

Poliisimestarin esityksestä ja järjestyksen ylläpitämisen helpottamiseksi kamari edelleen määräsi ³⁾, että katuvalaistuksen valovahvuutta yön aikana ei kuten aikaisemmin vähennettäisi syyskuussa, mutta että se lokakuun 1 p:stä lähtien klo 24:n jälkeen oli vähennettävä puoleen vahvuuteensa.

Luvussa Sähkölaitos olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi 50,100 markan määrärahan valaistuksen järjestämiseen tuberkuloosisairaalaan vievälle tielle ⁴⁾; 5,000 markkaa Länsisataman raideristeyksen valaistuksen parantamiseen ⁵⁾; 20,000 markkaa sähkövalaistuksen järjestämiseen Kanavakadun tavara-aseman edustalle ⁶⁾; 20,000 markkaa Katajanokan laituri-valaistuksen parantamiseen ⁷⁾; 21,000 markkaa muutamien valaistuspylväiden hankkimiseen ja pystyttämiseen Hämeentielle ⁸⁾; 5,000 markkaa sähkökaapelin vetämiseen Senaatintorille ⁹⁾; 2,500 markkaa valaistuspylvään asettamiseen koetteeksi erälle Hämeentiellä olevalle korokkeelle ¹⁰⁾; 8,900 markkaa kolmen katulyhdyn asettamiseen ent. Uudenmaan kasarmin itäpuolella olevalle tielle ja kahden katulyhdyn hankkimiseen Erottajalle ¹¹⁾; 48,500 markkaa muutamien lyhtyjen asettamiseen Munkkiniemen-, Paciuksen- ja Meilahdenkaduille ¹²⁾ sekä 22,000 markkaa uusien lamppujen hankkimiseen Sirkuskadulle ja Sirkuspuistikkoon ¹³⁾. Edelleen kehoitettiin ¹⁴⁾ sähkölaitosta ensi tilassa järjestämään väliaikainen valaistus äskettäin kuntoon pannuille Topeliuksen- ja Mäkelänkatujen osille sekä suorittamaan tästä aiheutuvat kustannukset lukuun Sähkölaitos merkityillä kamarin käyttövaroilla.

Kaasulaitokselle annettiin ¹⁵⁾ tehtäväksi panettaa voimakkaammat lyhdyt n. s. kolera-altaan ja presidentin linnan edustalla olevan altaan luoteiskulmissa oleviin pylväisiin, minkä ohessa kamari päätti, että nämä lyhdyt oli pidettävä valaistuinä myöskin kesän aikana.

Luvussa Kaasulaitos olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi 26,000 markan määrärahan Senaatintorin valaistuslaitteiden järjestämistä ¹⁶⁾ ja 22,000 markkaa V kaupunginosan länsiosan valaistuksen parantamista ¹⁷⁾ varten sekä yleisistä käyttövaroistaan 1,500 markkaa Fabianinkadun va-

¹⁾ Rkm:n pöytäk. 19 p. huhtik. 766 §. — ²⁾ S:n 14 p. toukok. 958 §. — ³⁾ S:n 27 p. elok. 1,475 § ja 28 p. syysk. 1,679 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. tammik. 55 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. tammik. 58 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. helmik. 320 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. huhtik. 680 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. kesäk. 1,124 §. — ⁹⁾ S:n 18 p. kesäk. 1,251 §. — ¹⁰⁾ S:n 6 p. syysk. 1,545 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. syysk. 1,634 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. syysk. 1,581 §. — ¹³⁾ S:n 8 p. marrask. 2,026 §. — ¹⁴⁾ S:n 30 p. marrask. 2,262 §. — ¹⁵⁾ S:n 24 p. toukok. 1,000 §. — ¹⁶⁾ S:n 18 p. kesäk. 1,251 §. — ¹⁷⁾ S:n 13 p. syysk. 1,581 §.

laistuksen parantamiseen talojen n:ot 28 ja 30 kohdalta ¹⁾ ja 13,000 markkaa viiden pylväslampun pystyttämistä varten eri paikkoihin Sörnäisten satamaan ja Länsisatamaan ²⁾.

Normaalikellot. Eri paikoissa kaupunkia olevien normaalikellojen lämmitämiseksi sähkölampuilla rahatoimikamari myönsi ³⁾ käyttövaroistaan 6,250 markkaa.

Liikenteen järjestämistä tarkoittavia toimenpiteitä. Osakeyhtiö Omnibus oikeutettiin ⁴⁾ rakennuskonttorin antamien ohjeiden mukaisesti laajentamaan Erottajalla yhtiön omnibusautojen pysähdyspaikan luona olevaa koroketta.

Rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että jalankulkijakorokkeet oli rakennettava Agricolankadun ja Viidennen linjan risteykseen sekä Sturen- ja Mäkelänkatujen risteykseen sekä että niistä aiheutuvat 10,000 markaksi arvioidut kustannukset oli suoritettava yleisten töiden pääluokkaan merkityistä kamarin käyttövaroista. Rakennuskonttori sai ⁶⁾ tehtäväkseen rakentaa korokkeen Aleksanterin- ja Keskuskatujen risteykseen sekä sopia poliisiviranomaisten kanssa sen sijoittamisesta. Edelleen kamari päätti ⁷⁾, että Pohj. Rautatiekadulle oli sijoitettava kaksi koroketta.

Rakennuskonttoria kehoitettiin ⁸⁾ sijoittamaan liikennekilpikonna katolisen kirkon edustalla olevalle aukiolle käyttämällä konttorin käytettäväksi tällaisiin tarkoituksiin myönnettyä talousarvion määrärahaa.

Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi ⁹⁾ 22,000 markan määrärahan eräitä Rautatientorilla suoritettavia liikenteen järjestelytoimenpiteitä varten.

Koska Kauppatorille ja Ylioppilastalon edustalla olevalle aukiolle liikenteen järjestelemiseksi asetetut pylväävät olivat sijoitetut turhan tiheästi, kamari antoi ¹⁰⁾ rakennuskonttorille tehtäväksi poistaa keskimäärin joka toisen pylvään.

Sähkölaitokselle annettiin ¹¹⁾ tehtäväksi järjestää n. s. kolera-altaan sekä presidentin linnan edustalla olevan altaan luo valaistut, ajotien suuntaa osoittavat viitat.

Poliisimestarin esityksestä rahatoimikamari päätti ¹²⁾, että liikenteen sulkemismerkkit oli asetettava Aleksanterinkadun läntiseen päähän, Esplanaadikadulle Sofian- ja Unioninkatujen välille sekä Vilhon- ja Kaisaniemenkatujen päihin sekä että Sörnäisten raitiotieaseman luona Kauppatorilla olevan korokkeen ympäristön kiveys oli tasoitettava, jotta se ei aiheuttaisi hankaluutta muulle pohjoiseen suuntautuvalla liikenteelle.

Rahatoimikamari myöntyi ¹³⁾ liikenteenjärjestelykomitean anomukseen, että sille myönnettäisiin 4,000 markan määräraha 20 uuden liikennemerkkipylyvään hankkimiseen, ja määräsi varat otettavaksi kamarin harkinnan nojalla rakennettavia uusia korokkeita varten varatusta määrärahasta.

Sen johdosta, että maistraatti lokakuun 26 p:nä oli kieltänyt kaiken ajoneuvoliikenteen Mikonkadulta Kaisaniemeen ja päinvastoin, rahatoimikamari päätti ¹⁴⁾ antaa rakennuskonttorille tehtäväksi järjestää liikennesulut sopiviin paikkoihin.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. lokak. 1,868 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6 p. marrask. 7,140 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. helmik. 318 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. tammik. 146 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. helmik. 254 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. maalisk. 566 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. lokak. 1,796 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. lokak. 1,729 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. toukok. 994 §. — ¹⁰⁾ S:n 24 p. toukok. 998 §. — ¹¹⁾ S:n 24 p. toukok. 1,000 §. — ¹²⁾ S:n 18 p. kesäk. 1,218 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 23 p. lokak. 6,894 §. — ¹⁴⁾ S:n 6 p. marrask. 7,136 §.

Edelleen kamari päätti¹⁾ osoittaa Ateneumin edustalla olevan osan Rautatientoria linja-autojen seisotuspaikaksi.

Maistraatille lähetettiin²⁾ ehdotus, että autojen seisottaminen sekä raitiotievaunujen että omnibusautojen pysähdyspaikkojen kohdalle kielletäisiin.

Jääliikenne. Rakennuskonttorille annettiin³⁾ tehtäväksi viiptymättä rakentaa Katajanokan päästä jälle vievä silta, jonka tuli olla siten rakennettu, että se kesti raskaan auto- ja varsinkin linja-autoliikenteen. Edelleen konttorin tuli rakentaa portaat Kaivopuiston rannasta Suomenlinnaan vievälle jalkapolulle ja asettaa varoitustauluja sen railon kohdalle, jonka yli mainittu käytävä kulki.

Puhelinkaapit. Puhelinkaapin rakentamiseksi vuokra-autoja varten Heikin- ja Lönnrotinkatujen kulmaan rahatoimikamari myönsi⁴⁾ käyttövaroistaan 434: 40 markkaa sekä sittemmin lisäksi 19,797: 90 markkaa⁵⁾ 23 puhelinkaapin hankkimiseksi ja asettamiseksi eri autoasemille.

Edelleen kamari päätti⁶⁾, että puhelin oli asetettava ylioppilastalon edustalla olevalle autoasemalle. Sihteeri A. Blombergille annettiin tehtäväksi yhdessä poliisimestarinapulaisen K. Soinion kanssa tutkia, mihin paikkoihin puhelimia olisi asetettava vuonna 1930.

Raitiotieraitteen siirtäminen. Rahatoimikamari päätti⁷⁾ sallia, että Kaisaniemenkadun tontin n:o 2 edustalla olevat raitiotieraitteet siirrettiin keskelle katua, ja kehoitti kaupungin yleisten töiden hallitusta liikenteenjärjestelykomitean lausunnon hankittuaan ja Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön suorittaman raiteiden siirron yhteydessä siirtämään raiteiden eteläpuolella olevan korokkeen sekä niin pian kuin sääsuhteet sallivat järjestämään liikenteenjärjestelytoimikunnan osoitusten mukaisesti Kaisaniemenkadulle kaksi n. s. liikennekilpikonnaa.

Käpylän raitiotien rakentaminen kaksiraiteiseksi. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin⁸⁾ rakentamaan 400 m Käpylän radasta kaksiraiteiseksi sekä pidentämään eteläisintä sivuamisraidetta 100 m ehdoin, että uusi raide sijoitettiin jo olemassaolevan länsipuolelle sekä että Mäkelän- ja Pohjo-lankatujen kulmassa oleva käyrä ja vaihe järjestettiin siten, että ne liittyivät jälkimmäisen kadun vastaiseen raidejärjestelmään.

Uusia raitioiteitä. Sitten kun Arkadiankadulle rakennettu uusi raitiotie oli asianmukaisesti tarkastettu ilman että sitä vastaan oli esitetty muistutusta, rahatoimikamari päätti⁹⁾ oikeuttaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön heti aloittamaan sen liikenteen.

Valittujen tarkastusmiesten annettua toimituskirjan Ruoholahden—Turuntien uuden raitiotien tarkastuksesta yhtiö oikeutettiin¹⁰⁾ heti aloittamaan liikenne tälläkin linjalla.

Kaupungin omissa ja kaupungin käytettävänä olevissa taloissa suoritetut korjaustyöt. Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti¹¹⁾ 15,000 markan määrärahan lämpöjohtojen asettamiseksi raastuvanoikeuden seitsemännen ja kahdeksannen osaston hallussa oleviin huoneistoihin sekä toisen siviilinoitaarin virkahuoneen sisustamista varten.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. heinäk. 1,361 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 1,187 §. — ³⁾ S:n 12 p. helmik. 273 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. tammik. 3,145 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. lokak. 1,880 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. jouluk. 2,327 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. maalisk. 570 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. huhtik. 792 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. kesäk. 1,304 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. marrask. 2,140 § ja 26 p. marrask. 2,198 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. maalisk. 592 §.

Eräiden rahatoimikamarin kansliahuoneiston sähköjohtojen uusimista varten kamari myönsi¹⁾ pääluokassa Kunnallishallinto olevista käyttövaroistaan 4,500 markan määrärahan.

Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi²⁾ 15,000 markan määrärahan väliseinän rakentamiseksi ja sähkövoimajohtojen vetämiseksi rahatoimikonttorin huoneistoon.

Tilastokonttorin huoneiston ikkunain ja ovien korjauksiin rahatoimikamari myönsi³⁾ 712 markan määrärahan.

Kaupunkikiinteistöjen sisäkorjauksia varten varatusta määrarahasta osoitettiin⁴⁾ 11,000 markkaa kaupungintalon sähköjohtojen vahvistamiseksi sekä lämminvesilaitteen hankkimiseksi sinne.

Katajanokalla olevan satamakonttorin entisen huoneiston sisustamiseen tullipostikonttoria varten rakennuskonttori oli käyttänyt nostamattomia määrärahoja yhteensä 22,000 markkaa. Tarpeellisen lisäyksen, 20,500 markkaa, rahatoimikamari myönsi⁵⁾ yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Samoista varoista osoitettiin⁶⁾ 31,000 markkaa Katajanokan tullikamarin huutokauppahuoneiston laajentamista varten.

Rahatoimikamari päätti⁷⁾, että satamakannantakonttorin ja tullikamarin huoneistojen sähköosoittojohdot oli uusittava 2,220:20 markaksi arvioiduin kustannuksin, jotka suoritettaisiin rakennuskonttorin nostamattomilla määrärahoilla.

Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä kamarin käyttövaroista osoitettiin 18,340 markkaa poliisilaitoksen tallin sähköjohtojen uusimista⁸⁾ ja 5,000 markkaa osoitetoimiston huoneistossa suoritettavia pienehköjä korjaustöitä⁹⁾ varten, 5,400 markkaa poliisilaitoksen arkistihuoneen sisustamiseksi Aleksanterinkadun taloon n:o 24¹⁰⁾ ja 7,100 markkaa poliisilaitoksen puusepäntö-pajan laajentamiseksi¹¹⁾.

Kunnallishallinto-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti¹²⁾ 10,700 markkaa Kaisaniemenkadun talossa n:o 3 b olevan kunnallisen hammaspoliklinikan huoneiston korjauksia varten.

Pääluokkaan Kiinteä omaisuus tilapäismenoja varten merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi¹³⁾ 24,000 markan määrärahan korjausten suorittamiseksi kaupungin sairaalain hallitukselle luovutetussa Mariankadun talon n:o 22 huoneistossa.

Käyttövaroistaan Kunnallishallinto-nimisen pääluokan kohdalta rahatoimikamari myönsi¹⁴⁾ 12,800 markan määrärahan sähkövoimajohdon sekä 6,500 markkaa radiojohdon vetämiseksi Marian sairaalan sisätautien osastolle.

Samoista varoista kamari myönsi¹⁵⁾ 8,400 markan määrärahan käsityö- ja voimistelusalin sisustamiseksi Nummen Tavolan koulukotiin.

Edellä mainituista käyttövaroista rahatoimikamari vielä myönsi¹⁶⁾ 12,200 markkaa Käpylän suomenkielisen kansakoulun hallussa olleiden yksityisten huoneistojen kuntoonpanemista varten; tämä määräraha oli jaettava siten, että varatuomari H. Jägerroos sai Pellervontien talossa n:o 15 sijaitsevan

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 6 p. helmik. 3,336 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. heinäk. 1,382 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. marrask. 7,302 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. lokak. 1,908 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. tammik. 57 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. helmik. 256 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. helmik. 3,412 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 56 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. tammik. 61 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. huhtik. 874 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. heinäk. 1,322 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,624 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. jouluk. 2,268 §. — ¹⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 1,169 §. — ¹⁵⁾ S:n 19 p. lokak. 1,871 §. — ¹⁶⁾ S:n 18 p. kesäk. 1,243 § ja 6 p. syysk. 1,556 §.

huoneiston korjauksiin 4,050 markkaa, pastori S. Sinisalo Sampsantien talossa n:o 24 olevan huoneiston korjauksiin 5,380 markkaa ja Käpylän seuratalo osakeyhtiö korttelissa n:o 802 Nyirikintien varrella sijaitsevassa talossaan olevan huoneiston korjauksiin 2,770 markkaa.

Kansanlastentarhain kanslialle Heikinkadun talosta n:o 12 vuokratun¹⁾ huoneiston korjauksiin kamari myönsi²⁾ 3,600 markkaa ja kanslian entisen Mikonkadun talossa n:o 11 sijaitsevan huoneiston korjauksiin 1,710: 50 markkaa, molemmat määrärahat käyttövaroistaan Kunnallishallinto-nimisen pääluokan kohdalta.

Päiväkodin kansanlastentarhalle vuokratun³⁾ Albertinkadun talossa n:o 30 olevan huoneiston korjauksiin rahatoimikamari myönsi⁴⁾ 2,000 markan määrärahan, ruokahissin hankkimiseksi Sammatintien talossa n:o 6 olevaan kansanlastentarhaan 5,000 markan määrärahan⁵⁾ ja suojaristikkojen hankkimiseksi jälkimmäisen kansanlastentarhan kellarikerroksen ikkunoihin 3,300 markan määrärahan⁵⁾ otettavaksi talousarvion määrärahasta Lastentarhain korjaukset ja kunnossapito.

Kunnallishallinto-nimiseen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi⁶⁾ 17,000 markan määrärahan Katajanokalla olevan rakennuskomitean satamaosaston huoneiston sisustamista varten.

Kiinteän omaisuuden pääluokkaan tilapäisiä menoja varten merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi⁷⁾ 32,000 markan määrärahan korjausten suorittamiseksi Korkeasaaren valvojan asunnossa ja samoista varoista Kunnallishallinto-nimisen pääluokan kohdalta 3,000 markan määrärahan Korkeasaaren eläintenhoitajan asunnon sisäkorjauksia⁸⁾ varten sekä 2,863: 30 markkaa Kulosaaren sillan vartijan asunnon korjauksiin⁹⁾.

Korpaksen tilalla olevien rakennusten korjauksiin tarvittavien puuainesten ostoon rahatoimikamari osoitti¹⁰⁾ enintään 6,000 markkaa pääluokassa Kunnallishallinto olevista käyttövaroistaan.

Palovahingot. Kivelän sairaalan johtaja oikeutettiin eräiden sairaalalle aiheutuneiden palovahinkojen korjaamiseen käyttämään vakuutusyhtiöltä saatu korvaussumma, 1,740 markkaa¹¹⁾, ja kaupunginarkkitehti eräiden Käpylän kansakoulun palovahinkojen korjauksiin käyttämään samanlaisia varoja 6,000 markkaa¹²⁾.

Lastensuojelulautakunnan ilmoitettua, että Oulunkylän pientenlastenkodissa oli sattunut tulipalo, rahatoimikamari päätti¹³⁾ kehoittaa lautakuntaa viipymättä panemaan toimeen sellaisen poliisitutkimuksen, joka oli palovahingonkorvauksen saamisen ehtona, sekä lähettämään asian johdosta syntyneet asiakirjat rahatoimikonttoriin. Samalla annettiin rakennuskonttorille tehtäväksi viipymättä korjauttaa palon vahingoittama rakennus, minkä työn oli arvioitu tulevan maksamaan 6,600 markkaa. Korjauskustannuksiin oli ensi sijassa käytettävä palovakuutusyhtiöltä saatava korvausmäärä ja mahdollisesti tarvittava lisäys otettava yleisten töiden pääluokkaan merkityistä kamarin käyttövaroista.

Rakennuksen purkaminen. Kiinteistöisännöitsijälle annettiin¹⁴⁾ tehtä-

¹⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 195 ja tätä kert. s. 193. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9 p. heinäk. 5,557 § ja 14 p. marrask. 7,212 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 193. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. marrask. 2,155 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. marrask. 2,179 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. marrask. 2,178 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30 p. heinäk. 5,657 § ja 23 p. elok. 5,775 § sekä rkmin pöytäk. 3 p. syysk. 1,530 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,493 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. helmik. 268 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. lokak. 1,862 §. — ¹¹⁾ S:n 11 p. tammik. 67 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. maalisk. 424 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. toukok. 4,640 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. maalisk. 503 §.

väksi myydä eräs Salmisaarella oleva rakennus velvoittamalla ostaja poistamaan se viikon kuluessa.

Rahatoimikamari päätti¹⁾, että Harjutorin hallirakennus käymälöineen ja vieressä olevine vajoineen myytäisiin huutokaupalla enimmän tarjoavalle ehdoin, että ostaja purki ja kuljetti pois rakennukset ennen heinäkuun 31 p:ää.

Pasilan kauppahalli myytiin²⁾ Kiviteollisuus osuuskunta Pohjalle 20,000 markasta, mistä 5,000 markkaa oli suoritettava heti, 5,000 markkaa kolmen kuukauden kuluttua, 5,000 markkaa kuuden ja 5,000 markkaa yhdeksän kuukauden kuluttua.

Erään Länt. Pihlajasaarella olevan huvilan osto. Pihlajasaaren huvilapalstan n:o 7 ent. vuokraaja tarjosi kaupungille kaikki alueella olevat rakennukset ja laitteet 81,500 markan hinnasta edellyttäen, että kaupunki samalla 18,500 markan hinnasta lunasti huvilarakennuksessa olevaa irtaimistoa. Rahatoimikamari hyväksyi³⁾ tämän tarjouksen.

Eräiden Mustikkamaan rakennusten osto. Edelleen kamari päätti⁴⁾ ostaa herra E. V. Wickmanilta Mustikkamaan palstalla n:o 4 b olevan asuinrakennuksen ja vajan, joiden hinta, yhteensä 19,900 markkaa, osoitettiin kamarin käyttövaroista.

Taivallahden kasarmialue. Rahatoimikamari hyväksyi⁵⁾ seuraavan kaupunginvaltuuston vuonna 1927 hyväksymässä⁶⁾ ja sittemmin kesäkuun 21 p:nä 1928 allekirjoitetussa kaupungin ja valtion välisessä tilusvaihtosopimuksessa mainittujen rakennusten teettämistä koskevan sopimuksen:

1 §. Tilusvaihtosopimuksessa mainitun Helsingin kaupungin velvollisuuden rakentaa Taivallahden kasarmialueelle kuutiometreissä määrättäviä rakennuksia, joiden arvo nousee ainakin 11,687,720 markkaan, rahatoimikamari toteuttaa siten, että rakennustyö tehdään puolustusministeriön laadittavien piirustusten ja työselitysten mukaisesti joko antamalla työ pienemmissä erissä tai yhtenäisenä suoritettavaksi joko urakalla tai muulla tavalla sen mukaan ja niinä aikoina, jotka puolustusministeriö hyväksii katsoo, kuitenkin niin, että kaupungin jälempänä mainitut maksuajat otetaan huomioon.

Rahatoimikamari sitoutuu sijoittamaan puolustusministeriön määräämään pankkiin talletustilille tilusvaihtosopimuksessa tämän rakennusvelvollisuuden toteuttamiseksi suoritettavat maksut siten, että ensimmäinen erä, 2,227,630 markkaa, on sijoitettu ennen vuoden 1928 loppua, toisesta erästä, joka on 4,290,490 markkaa, puolet 1 p:nä huhtikuuta 1929 ja puolet 1 p:nä lokakuuta s. v. sekä kolmannelta erästä, joka on 5,169,600 markkaa, puolet 1 p:nä huhtikuuta 1932 ja puolet 1 p:nä lokakuuta s. v. Sitäpaitsi sitoutuu rahatoimikamari samalle tilille sijoittamaan tilusvaihtosopimuksen mukaan myöhemmin suoritettavat määrät maksuvuosien edellä mainittuina kuukaudenpäivinä, sikäli kuin valtioneuvosto ehkä erikseen määrää.

Nämä varat korkoineen käytetään rakennustyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen niissä erissä, jotka työn suorittamista koskevassa sopimuksessa tai suunnitelmassa myöhemmin määritellään.

2 §. Puolustusministeriö sitoutuu kaikin puolin valmistelemaan rakennustyön suorituksen valtion etujen vaatimalla ja tarkoitustaan vastaavalla tavalla.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. kesäk. 1,211 §. — ²⁾ S:n 26 p. maalisk. 631 §. — ³⁾ S:n 5 p. helmik. 250 §. — ⁴⁾ Rkmin jstu pöytäk. 9 p. heinäk. 5,552 § ja 30 p. heinäk. 5,658 § sekä rkmin pöytäk. 30 p. heinäk. 1,418 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. tammik. 153 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 20.

3 §. Kumpikin sopimuspuoli sitoutuu keskenään hyvässä yhteisymmärryksessä toimimaan niin, että rakennustyössä saavutetaan mahdollisimman taloudellinen tulos.

4 §. Tämä sopimus, jota on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, tulee voimaan siinä tapauksessa, että valtioneuvosto sen hyväksyy.

Tammikuun 24 p:nä valtioneuvosto hyväksyi edellä olevan sopimuksen samalla määräten, että Helsingin kaupungin tuli sijoittaa siinä mainitut korvausmäärät kolmen kuukauden irtisanomisajoin Kansallis-osake-pankin täläläiseen konttoriin.

Rakennusten teettäminen. Vartijanasunnon rakentamiseksi Varsasaaren rahatoimikamari osoitti ¹⁾ pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä käyttövaroistaan 11,000 markkaa.

Tanssilavan y. m. rakentaminen kortteliin n:o 702. Rakennuskonttorille annettiin ²⁾ tehtäväksi rakentaa tanssi- ja soittolavat kortteliin n:o 702 enintään 12,000 markan kustannuksin, mikä määrä osoitettiin kamarin käyttövaroista.

Samalla kamari vahvisti ²⁾ maksun mainittujen lavojen käyttämisestä 25 markaksi päivältä.

Kansanpuistojen käymälät. Kansanpuistojen valvojaa kehoitettiin ³⁾ ryhtymään toimenpiteihin suuremman ja pienemmän käymälän rakentamiseksi Länt. Pihlajasaaren, mihin tarkoitukseen kamari osoitti 43,000 markkaa Pihlajasaaren ja Lauttasaaren kansanpuistojen määrärahasta.

Kahden käymälän rakentamiseksi Lauttasaaren kamari osoitti ⁴⁾ yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan 10,000 markkaa.

Kauppatorilla oleva mukavuuslaitos. Kauppatorilla olevan mukavuuslaitoksen siirtämistä ja laajentamista varten osoitettiin ⁵⁾ edellä mainituista käyttövaroista 25,000 markkaa.

Virusuoneet. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että Merisatamasta syksyn kuluessa oli poistettava kaksi virusuonetta ja vuonna 1930 Humallahdesta kaksi ja Kyläsaaresta yksi virusuone sekä että viruslaiturit oli jätettävä entiselleen viimeksi mainitun vuoden syksyyn asti lukuun ottamatta Sörnäisten rantatien varrella korttelissa n:o 292 olevaa, joka oli poistettava jo syksyllä 1929.

Palovakuutukset. Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ olla palovakuuttamatta Korkeavuorenkadun tontille n:o 7 teetettyjä palomiehistöän asuinrakennuksia.

Rakennuskonttorin ilmoitettua, että rakennusajaksi otetut Kivelän sairaalan autotallin ja halkovajan palovakuutukset olivat erääntyneet, rahatoimikonttori oli kamarin kanslian kehoituksesta vakuuttanut edellä mainitut rakennukset, edellisen 300,000 markasta ja jälkimmäisen 100,000 markasta, minkä toimenpiteen kamari hyväksyi ⁸⁾.

Rahatoimikonttorille annettiin ⁹⁾ tehtäväksi palovakuuttaa Länt. Pihlajasaaren huvilat yhteensä 570,000 markasta ⁹⁾ ja Korkeasaaren rehumestarinrakennus 150,000 markasta ¹⁰⁾.

Kiinteistöisännöitsijälle annettiin ¹¹⁾ tehtäväksi palovakuuttaa eräs korttelissa n:o 178 oleva yhtiön Ford motor company of Finland omistama

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. toukok. 967 §. — ²⁾ S:n 9 p. heinäk. 1,338 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. maalisk. 3,887 § ja 20 p. huhtik. 4,438 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 31 p. toukok. 1,084 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. toukok. 890 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. heinäk. 1,376 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. huhtik. 639 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. tammik. 66 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. maalisk. 3,885 § ja 20 p. huhtik. 4,430 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. kesäk. 5,481 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. marrask. 2,237 §.

rakennus, jota yhtiö ei ollut itse suostunut vakuuttamaan, koska se vuokrauden päätyttyä joutui kaupungin omaisuudeksi.

Höyrylaiva Västra skärgården kaskovakuutettiin ¹⁾ kolmen kesäkuukauden ajaksi 350,000 markasta.

Viikin latokartanon rappiutila. Rahatoimikamari kehoitti ²⁾ maatalouslautakuntaa käytettävissään olevista varoista maksamaan valtiolle 1,620 markkaa korvaukseksi toimitetussa katselmuksessa havaitusta Viikin latokartanon metsän rappiutilasta.

Tuurholman tila. Asiamiehen ilmoitettua, että kesäkuun 27 p:nä oli tehty kauppakirja, joka koski Tuurholman yksinäisverotilan R N ¹²⁴ ja siitä lohkaistun uudistilan R N ¹⁷ ostoa, rahatoimikamari päätti ³⁾

kehoittaa kiinteistöisännöitsijää ottamaan hoitoonsa tilalla olevat huvilarakennukset sekä palovakuuttamaan ne;

kehoittaa maatalouskonttoria a) huolehtimaan tilan maanviljelyksen hoidosta huomioon ottaen, että tilan vuokraajalle oli myönnetty vuokrasopimuksen mukainen nautintaoikeus marraskuun 1 p:ään asti, tai tekemään esityksen vuokrasopimuksen pidentämisestä; b) sopimaan tilalla olevan puutarhurin kanssa puutarhan vastaisesta hoidosta tai puutarhan mahdollisesta ottamisesta kaupungin omaan hoitoon; c) huolehtimaan vuokraajan ja puutarhurin hallussa olevien rakennusten hoidosta ja palovakuuttamisesta; sekä d) antamaan vakuuttaa tilan metsän.

Maatalouslautakunnalle annettiin ⁴⁾ tehtäväksi antaa harventaa Tuurholman metsä.

Uimapaikat. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että Hietaniemen ranta, josta sen johdosta, että sinne varastoiduista hiekkamääristä tuntuva osa oli valunut mereen, oli tullut erittäin sopiva uimapaikka, luovutettaisiin tähän tarkoitukseen yleisön käytettäväksi sekä että alueen pohjoispuolella oleva lautaaita siirrettäisiin siten, että se tuli rajoittamaan itse uimapaikkaa.

Edelleen kamari päätti ⁶⁾ sallia erään Käpylän lähellä olevan kalliöhaudan käyttämisen uimapaikkana.

Rakennuskonttoria kehoitettiin ⁷⁾ käytettävissään olevilla talousarvion määrärahoilla jo syksyllä suorittamaan Hietaniemen uimarannan siistimis-, taositus- ja puutarhatöitä, jotka oli suoritettava loppuun seuraavana vuonna; heti kieltämään Hietaniemen kaatopaikan käyttö sekä palopäällikön ohjeiden mukaisesti sammuttamaan siellä kytevä tuli ja käyttämään tähän tarkoitukseen kamarin käyttövaroista myönnetty 6,000 markan määräraha. Viimeksi mainittuun tarkoitukseen myönnettiin lisäksi 500 markan määräraha palopäällikölle, jonka tuli valvoa ja johtaa sammutustyötä. Edelleen rahatoimikamari päätti sanoa irti Länt. Ourasaarta koskevan vuokrasopimuksen kesäkuun 1 p:ään 1930 ja olla tammikuun 1 p:stä 1930 vuokraamatta erästä herra P. Annitschewille luovutettua Hietaniemellä olevaa peltoa sekä merkitä vuoden 1930 talousarvioehdotukseen määrärahat erilaisia uimarannan kuntoonpanemista tarkoittavia töitä varten, jotka oli suoritettava ennen kesäkuun 1 p:ää, edellyttäen, että kaupunginvaltuusto myönsi tarpeelliset määrärahat.

Aurinkokylpypaikan järjestämiseksi Pihlajasaaren etelärannalle kamari osoitti yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 25,000

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. kesäk. 5,193 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. marrask. 2,119 §. — ³⁾ S:n 28 p. kesäk. 1,257 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. syysk. 1,683 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. heinäk. 1,419 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. elok. 1,432 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. lokak. 1,888 § ja 8 p. marrask. 2,033 §.

markan määrärahan¹⁾ ja Lauttasaaren uimarannan siistimistä ja puhdistamista varten 3,000 markkaa²⁾ talousarvion määrärahasta Pihlajasaaren ja Lauttasaaren kansanpuistot.

Kaupungin kansanpuistojen sillat ja laiturit. Kiinteän omaisuuden pääluokkaan tilapäisiä menoja varten merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti 15,000 markkaa sillan rakentamiseksi Korkeasaaren ja Palsaaren välille³⁾ ja talousarvion määrärahasta Pihlajasaaren ja Lauttasaaren kansanpuistot 27,000 markkaa Pihlajasaaren ja 66,000 markkaa Lauttasaaren laiturin kuntoonpanemista varten⁴⁾.

Edelleen kamari päätti⁵⁾, että 15,000 markkaa rakennuskonttorille Mustikkamaan töitä varten myönnetystä määrärahasta oli käytettävä kahden mairinnoisulaiturin rakentamiseen, joista toinen olisi tarkoitettu moottori- ja toinen soutuveneitä varten.

Kansanpuistojen liikenneyhteydet. Rahatoimikamari päätti⁶⁾, että Sörnäisten niemekkeen ja Mustikkamaan välille kesän alusta avattaisiin uusi höyrylaivareitti ja että tätä tarkoitusta varten rakennettaisiin laituri Vilhovuorenkadun päähän ja toinen laituri Mustikkamaan pohjoisrannalle. Moottorivene liikenteelle päätettiin osoittaa Kulosaaren sillan kohdalla oleva laituri sekä Mustikkamaan ravintolaan kuuluva laituri. Uuden höyrylaivareitin liikennöiminen uskottiin herroille A. Österille ja J. G. Bäckströmille heidän kanssaan aikaisemmin tehtyyn, kaupungin kansanpuistoihin kohdistuvaa höyrypuskiliikennettä koskevaan sopimukseen⁷⁾ sisältyvin ehdoin.

Paremmen liikenneyhteyden aikaansaamiseksi Tuurholmassa olevaan kauppaneuvos Henrik Borgströmin puistoon rahatoimikamari päätti⁸⁾ kääntyä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön puoleen anoen, että yhtiö mikäli mahdollista pyhäpäivisin sijoittaisi ylimääräisiä vaunuja Kulosaaren linjalle.

Samalla kamari päätti⁸⁾ kehoittaa kansanpuistojen valvojaa tekemään sopimuksen jonkun sopivan henkilön kanssa säännöllisen liikenteen ylläpitämisestä Liisankadun päässä olevan laiturin ja kyseisen puiston välillä.

Lauttasaarassa oleva kaivo. Kansanpuistojen jaoston esityksestä rahatoimikamari päätti⁹⁾ osoittaa Kunnallishallinto-nimiseen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 3,000 markkaa Lauttasaaren kansanpuiston alueella olevan kaivon kuntoonpanemiseksi.

Korkeasaaren näköalatorni. Näköalatornin rakentaminen Korkeasaareen annettiin¹⁰⁾ urakalle Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle.

Korkeasaarassa suoritettavat korjaustyöt. Korkeasaaren eläintarhan mailijalaiskarhun häkin korjaamista varten kamari osoitti¹¹⁾ pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä käyttövaroistaan 11,360 markkaa.

Länt. Pihlajasaaren huvilat. Länt. Pihlajasaaren huvilain valvonta annettiin¹²⁾ vähäisestä korvauksesta tehtäväksi läheisessä saaressa olevan Masutoiminimen öljyvaraston vartijalle. Entisiä omistajia kehoitettiin poistamaan irtaimistonsa huviloista ennen huhtikuun loppua sekä luovuttamaan avaimet kaupungin kansanpuistojen valvojalle.

1) Rkmin jstn pöytäk. 31 p. toukok. 5,052 § ja rkmin pöytäk. 31 p. toukok. 1,085 §. — 2) Rkmin jstn pöytäk. 31 p. toukok. 5,050 §. — 3) S:n 20 p. huhtik. 4,434 § ja rkmin pöytäk. 26 p. huhtik. 841 §. — 4) Rkmin jstn pöytäk. 31 p. toukok. 5,047 §. — 5) S:n 9 p. heinäk. 5,553 §. — 6) Rkmin pöytäk. 5 p. maalisk. 435 §. — 7) Ks. v:n 1921 kert. s. 266. — 8) Rkmin jstn pöytäk. 7 p. kesäk. 5,183 §. — 9) S:n 31 p. toukok. 5,053 § ja rkmin pöytäk. 7 p. kesäk. 1,666 §. — 10) Rkmin jstn pöytäk. 12 p. tammik. 3,091 §. — 11) S:n 28 p. kesäk. 5,479 § ja rkmin pöytäk. 9 p. heinäk. 1,359 §. — 12) Rkmin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,491 §.